אינו חסר תקנה: כך נפתור את הבעיות עם שכנינו הפלסטינים

written by רות וסרמן לנדה | 03.05.2024

המצב המדיני־ביטחוני נראה לעתים בלתי אפשרי וחסר תקווה. אכן הוא קשה, קשה מאוד. אך בניגוד לדעת רבים, אינני חושבת שהוא חסר תקנה. התיקון דורש אומץ וחזון, אבל הוא אפשרי.

מעבר לאיום המשמעותי על אזרחינו, בדמות חמאס וארגוני טרור נוספים ברצועת עזה, אזור יהודה ושומרון הפך בשנים האחרונות למערב הפרוע בכל הנוגע להתבססות חמאס והג'יהאד האסלאמי, בעידוד איראן. רק נוכחות צה"לית משמעותית ופעילות אמיצה מדי לילה מונעות אסון מתושבי היישובים הסמוכים לגדר המערכת ולערים הקרובות כל כך לטולכרם מחד, ולג'נין ולערים פלסטיניות נוספות מאידך.

כמי שמתגוררת עם ילדיה במושב במועצה האזורית עמק חפר, דקות ספורות של נסיעה מאותה "גדר", אני שומעת היטב, מדי לילה, את הפעילות הזאת.

הרשות הפלסטינית, שהוכיחה לאורך השנים שהיא אומנם מתונה מחמאס, עודנה רחוקה מאוד מלהיות טלית שכולה תכלת. לאחרונה, ולצד מגמת ההיחלשות ההדרגתית והברורה של אבו מאזן (תופעה שזכתה לעידוד מצד ממשלת ישראל לאורך העשור האחרון) גם הזרוע הצבאית של פת"ח החלה מתחרה מול חמאס בשאלה מי מכה בישראל ביד קשה יותר. כך או אחרת, המצב בהחלט נראה רע.

אז היכן בכל זאת האור בקצה המנהרה החשוכה הזאת?

מכיוון שלפחות נכון לעכשיו מדינת ישראל תלויה בארה"ב בהקשר הביטחוני ונשענת על סיועה בזירה הבינלאומית, עלינו לרתום את וושינגטון בכל הנוגע גם להתמודדות מול האיום המדובר. ממשל ג'ו ביידן מעוניין ביצירת "שקט תעשייתי" בין ישראל לבין חמאס. לוושינגטון עניין ברור בהרגעת הרוחות, בעיקר לקראת הבחירות הצפויות בנובמבר בארה"ב. קרי, ישראל מחזיקה במנוף לחץ בהידברות עם ארה"ב, בשל הנוכחות הצבאית הישראלית ברצועת עזה.

ניהול אזרחי, ממשל צבאי

את המכה המכרעת על כלל הפעילות העוינת קשה יהיה להשיג באחת, כפי שצה"ל כבר הכריז לאחרונה. מדובר בהתמודדות ארוכת שנים עם אויב מר ועיקש. מצד שני, אין אנו יכולים או צריכים לאפשר את המשך קיומו של אויב המצהיר השכם והערב על נכונותו להרוג, לאנוס, לשרוף ולהכניע את אנשינו. לפיכך, עלינו להמשיך להכות, אך אין בכך שום טעם אם לא מתקיימים שלושה תנאים בסיסיים במקביל.

התנאי הראשון הוא השבת החטופים, אם בעסקה ואם בכוח, כמובן שהעדיפות ניתנת לעסקה, שכן אסור למדינה להפר את החוזה הבלתי כתוב בינה לבין אזרחיה, שנחטפו באכזריות מבתיהם ומוחזקים בתנאים איומים בידי אויב מר. אלא שאינני אופטימית באשר לכוונת חמאס לשחרר את כלל החטופים. לעשות זאת יהיה בבחינת אנטי־תזה לתפיסת עולמם ותורת הלחימה שאימצו מלכתחילה. כאן, יש מקום רב להפעלת לחץ מאסיבי מצד ארה"ב על קטאר בכל הנוגע להימצאות הנהגת חמאס בשטחה.

התנאי השני הוא אימוץ תוכנית ברורה לניהול אזרחי זמני של רצועת עזה וגם(!) יהודה ושומרון, לצד המשך נוכחות צבאית של צה"ל. כל עוד תוכנית ישראלית כזו איננה מוצעת, כל זב חוטם בזירה הבינלאומית רואה עצמו מורשה להמציא "מפת דרכים" כזו או אחרת, מבלי שישראל נתנה דעתה על השאלה אם זו תתאים לשימור האינטרסים הביטחוניים שלה.

על הזירה הבינלאומית וארה"ב ובריטניה בראשה לקחת אחריות על הניהול האזרחי הזמני של הפלסטינים. אני לא מקבלת את הקולות שלפיהם הגורמים המדיניים הללו לא יסכימו לכך. זה נכון שיעדיפו שלא להיגרר לבוץ העזתי והפלסטיני בכלל, אך זה המחיר לטיפול באוכלוסייה האזרחית הפלסטינית עד להקמת ישות מדינית מפורזת כזו או אחרת, בעוד כעשור או תקופת זמן אחרת שתיקבע על ידי הצדדים.

את הליווי הצבאי ייאלץ לבצע צה"ל, שכן לא נוכל להישען או לבטוח בשום גורם נוסף שישמור על אזרחינו מפני טרור. הייתי רוצה לראות את חמאס מעז לנסות לפגוע בגורמים בריטיים ו/או אמריקאיים שנמצאים בשטח במטרה לסייע לאזרחים הפלסטינים. יהיה לו קשה יותר להצדיק זאת מאשר פגיעה בחיילי צה"ל.

התנאי השלישי הוא שלאורך אותה תקופת ביניים, גורמים אזוריים "בונים" (כגון מצרים, ערב הסעודית ועוד) ייתנו יד לסיוע האזרחי, אך מעל הכל יהיה גורם אחד ספציפי, איחוד האמירויות, שידאג בתיאום מלא עם הממלכה ההאשמית בירדן לחינוך מחדש של האוכלוסייה הן ברצועה והן ביו"ש. כל עוד הדבר לא יתבצע, לא תהא שום תועלת לכל חייל אמיץ שלנו שיסכן את חייו למען המדינה במלחמה הארורה הזאת. המנטליות הפלסטינית לא תשתנה ושטיפת המוח תמשיך לעשות את שלה.

איחוד האמירויות כבר הוכיחה שהיא נכונה וערוכה לשנות את כלל מערכת החינוך בשטחה, ואף ביצעה זאת, עד לרמה של החלפת מורים שלא התאימו את עצמם לתכנים המחודשים. כמו כן, לאיחוד האמירויות יש עניין רב בנקיטת יד קשה (מאוד) נגד האחים המוסלמים והשלוחה החמאסית שלהם. היא עושה זאת שנים ללא לאות, ובשטחה חל איסור חמור לפעול, להזדהות או לתמוך באחים המוסלמים או מי מטעמם, וכל העושה זאת חש בזרוע הברזל של החוק המקומי.

כמי שחיה מספר שנים במדינה ערבית, למדה לאורך השנים את השפה, המנטליות ואף את רזי דת האסלאם, אינני נכנעת לניסיונות לרפות את ידיי באמצעות כינויים דוגמת "נאיבית". אינני נאיבית כלל, וגם אם הייתי מעוניינת להיות כזו, הרי שחיים לאורך שנים כיהודייה וישראלית

במדינה ערבית אינם מתירים זאת.

יהודי חכם בשם אלברט איינשטיין אמר שאי־שפיות מוגדרת על ידי חזרה על אותה פעולה שוב ושוב, תוך ציפייה לתוצאה שונה. נדרשת כאן אמונה גדולה בבורא עולם, ולצדה עשייה יוצאת דופן, פורצת גבולות ושונה.

פורסם במעריב, בתאריך 3.5.2024.